

**М**

**ІДПРИЄМНИЦЬКА  
ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ:  
проблеми розвитку  
та регулювання**



**Збірник матеріалів  
VI Міжнародної науково-  
практичної конференції  
31 травня—1 червня 2012 р.**

УДК. 338.242(477)+330.34(477)  
ББК 65.290(4Укр.)я43  
П 32

*Редакційна колегія*

*Голова редакційної колегії* О. О. Єранкін, д-р екон. наук, професор.

*Секретар редакційної колегії* В. Г. Козак, канд. екон. наук, доцент.

*Члени редакційної колегії:* М. І. Бондар, д-р екон. наук, професор;  
І. Б. Івасів, д-р екон. наук, професор; О. І. Олексюк, д-р екон. наук, професор;  
О. К. Шафалюк, д-р екон. наук, професор.

**Підприємницька діяльність в Україні: проблеми розвитку та регулювання** : зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф. 31 трав. — 1 черв. 2012 р., м. Київ. — К. : МІБО КНЕУ, 2012. --- 214, [2] с.

ISBN 978-966-483-634-7

Матеріали, розміщені у пропонованому збірнику, розкривають сутність підприємницької діяльності, практику її здійснення в Україні, а також ті проблеми, які існують сьогодні в суб'єктах господарювання.

Призначено для працівників економічних, фінансових служб підприємств і всіх, хто бажає підвищити свій професійний рівень.

VI Міжнародна науково-практична конференція «Підприємницька діяльність в Україні: проблеми розвитку та регулювання» внесена до Плану проведення науково-методичних конференцій у системі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України на 2012 р. (п. 223).

УДК. 338.242(477)+330.34(477)  
ББК 65.290(4Укр.)я43

ISBN 978-966-483-634-7

© МІБО КНЕУ, 2012

2. Бусыгин А. В. Предпринимательство: Учебник/ А. В. Бусыгин. — 3-е изд. — М.: Дело, 2001.

3. Кисельов А. П. Основи бізнесу. Підручник/ А. П. Кисельов — К.: Вища шк., 1997. — 191 с іл.

**Косило А. Б.**  
канд. юрид. наук, доцент  
Варшавський університет, Польща

### **ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КЕРІВНИКА ЗА ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ ТОВАРИСТВА — ЯК СПОСІБ ЗАПОБІГАННЯ ПРОТИПРАВНИМ ЗАХОПЛЕННЯМ ПІДПРИЄМСТВ**

Товариство з обмеженою відповідальністю (надалі — Товариство) є однією з найбільш популярних форм здійснення підприємницької діяльності в Україні. Популярність цієї форми, як виникає з самої назви зумовлена в певній мірі обмеженням відповідальності учасників товариства лише вартістю їхніх вкладів [4, ст. 50]. Відповідальність членів виконавчого органу (керівника) за зобов'язаннями Товариства в українському праві не передбачена. Разом з тим, обмеження відповідальності призводить часто до виникнення ситуацій, коли Товариство стає неплатоспроможним, в результаті чого заподіюється шкода інтересам контрагентів (кредиторів) такого Товариства а також інтересам державного бюджету.

Інакше виглядає ситуація в Республіці Польща. Відповідно до ст. 299 Кодексу господарських товариств Республіки Польща (надалі — КГТ РП), якщо в ході виконавчого провадження стосовно Товариства буде з'ясовано, що майна Товариства не достатньо для задоволення вимог кредиторів, то за зобов'язаннями Товариства відповідатимуть солідарно члени його виконавчого органу [1, с. 1037].

Відповідальність членів виконавчого органу Товариства стосується також зобов'язань Товариства перед державним бюджетом, про що сказано в ст. 116 Податкової Ординації Республіки Польща [2, с. 60].

Відповідно до судової практики польських судів, за зобов'язаннями Товариства відповідають члени виконавчого органу, котрі виконували функції з моменту виникнення та протягом усього періоду існування зобов'язання, котре Товариство не мо-

же виконати [5, с. 7]. Це означає, що відповідальність несуть не лише керівники підприємства, котрі виконували функції в моменті виникнення зобов'язання, але і всі наступні керівники, котрі виконували функції виконавчого органу протягом усього періоду існування зобов'язання.

На відповідальність члена виконавчого органу не впливає та обставина, що особа є одночасно і членом виконавчого органу і учасником Товариства [6, с. 1090].

Слід також зауважити, що відповідно до судової практики, члени виконавчого органу, котрі відповідають за зобов'язаннями Товариства повинні також сплатити усі судові витрати, витрати виконавчого провадження а також нараховані проценти від основної суми зобов'язання Товариства [7].

Відповідно до ч. 2 ст. 299 КГТ РП член виконавчого органу Товариства звільняється від відповідальності за зобов'язаннями Товариства у випадку, якщо доведе, що мала місце хоча б одна з наступних обставин:

— у відповідний момент подано заяву про визнання Товариства банкрутом або порушено провадження в справі про відновлення його платоспроможності;

— доведе, що неподання заяви про визнання банкрутом та непорушення провадження в справі про відновлення платоспроможності настало не з його вини;

— доведе, що незалежно від того, що не було подано заяву про визнання банкрутом та не було порушено провадження в справі про відновлення платоспроможності Товариства кредиторів не заподіяно шкоди.

У випадку, якщо член виконавчого органу подав заяву про визнання Товариства банкрутом і буде покладатись на що обставину, як на підставу звільнення його від відповідальності, то в першу чергу слід з'ясувати, чи заяву подано «у відповідний момент». КГТ РП, а також Закон Республіки Польща «Про банкрутство та відновлення платоспроможності» не дають однозначного визначення поняття «відповідного моменту» подання заяви про визнання банкрутом.

Спробу визначення «відповідного моменту подання заяви» зробив Верховний Суд Республіки Польща у своєму рішенні від 24.09.2008 р. у справі № II CSK 142/08. Відповідно до дефініції Верховного Суду, не можна вважати «відповідним моментом» в розумінні ч. 2 ст. 299 КГТ РП момент, коли майна Товариства недостатньо навіть для часткового погашення зобов'язань кредиторів та відшкодування витрат пов'язаних із провадженням у

справі про банкрутство, тобто, коли товариство фактично вже є банкрутом. Відтак, «відповідним моментом» для подання заяви про визнання банкрутом є момент, коли хоча й не буде можливості сплатити усі зобов'язання Товариства, однак ще існує майно Товариства котрого буде достатньо для того, щоб частково сплатити зобов'язання під час провадження в справі про банкрутство. Важливим є також те, щоб заява про визнання банкрутом була прийнята судом, оскільки у випадку повернення заяви буде вважатись, що така заява не подавалась, а відтак, член виконавчого органу не зможе покликатись на факт подачі заяви як на підставу звільнення від відповідальності.

В той же час, відповідно до положень українського законодавства, Товариство з обмеженою відповідальністю, яке має статус юридичної особи відповідає лише своїм власним майном. Відсутність, будь-якої, додаткової відповідальності часто сприяє недобросовісній діловій практиці, коли керівництво Товариства вирішує не розраховуватись за борги Товариства і свідомо доводить його до банкрутства, при цьому розпочинаючи паралельне здійснення аналогічної господарської діяльності в рамках нового Товариства зі схожою назвою. В результаті контрагенти старого Товариства не можуть сподіватись на повернення боргів. Крім того, відсутність відповідальності членів виконавчого органу Товариства є однією з причин використання процедури фіктивного банкрутства в злочинних схемах захоплення підприємств. Згідно з такою схемою, керівник підприємства призначений «новими власниками», всупереч волі фактичних власників відчужує основні активи, при цьому не переймається сплатою зобов'язань перед кредиторами товариства, в т.ч. перед державним бюджетом. Захоплене підприємство, після відчуження активів, втрачає інтерес для рейдера і банкрутує. Використання такої схеми було б проблематичним, якби керівник підприємства призначений рейдером відповідав би власним майном за зобов'язаннями товариства, в т.ч. щодо сплати зобов'язань перед державним бюджетом.

Також введення інституту персональної відповідальності керівника підприємства за зобов'язаннями Товариства сприяло б викоріненню випадків захоплення підприємств, коли керівник всупереч волі власника створює власне підприємство, яке здійснює аналогічну діяльність. При цьому, керівник передає активи товариства на баланс власного підприємства і не переймаючись зобов'язаннями старого товариства поступово доводить його до банкрутства.

### **Список використаних джерел**

1. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U.2000.94.1037 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U.2005.8.60 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U.2003.60.535 ze zm.)
4. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 49, ст. 682 (з наступними змінами).
5. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2003 r., V CK 198/2002, Wokanda 2004/6.
6. Wyrok Sądu Najwyższego z 14 lutego 2003 r., IV CKN 1779/2000, Monitor Prawniczy 2003/23.
7. Uchwała Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006 roku, III CZP 118/06, Biuletyn Sądu Najwyższego 2006/12.

**Кочевая Л. И.**  
канд. экон. наук, доцент  
**Кочевой М. Н.**

*Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова*

### **СТРАТЕГИЧЕСКИЕ КАРТЫ КАК ИНСТРУМЕНТ КОМПЛЕКСНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ**

Обеспечение стабильного и эффективного развития промышленности как стратегического сектора экономики является актуальной задачей экономической политики Украины. Это требует внедрения на промышленных предприятиях современных подходов, методов и технологий стратегического управления. Важное место среди них принадлежит комплексному обеспечению безопасного экономического развития предприятия, использованию стратегических карт в качестве инструмента реализации стратегии комплексного обеспечения безопасного экономического развития предприятия.

Авторский подход заключается в том, что использование стратегических карт позволяет согласовать оперативные цели безопасного экономического развития предприятия с его миссией и стратегией на долгосрочную перспективу с помощью пяти основных аспектов его безопасного экономического развития: финансового, операционно-инновационного, развития рынка, персонала и социального